

Návrh řešení vzdělávací poptávky

1. Zadání

Poptávka 2: Jedna z českých univerzit se chystá řešit velký rozvojový projekt, v rámci kterého má vzniknout e-learningová podpora pro 500 různých předmětů vyučovaných na této univerzitě. Na univerzitě se sice již nějakou dobu využívá LMS Moodle, zatím však nebyl využíván ve větší míře. Tento projekt tak má být impulzem k jeho většímu využívání učiteli v rámci vlastní výuky. Učitelé, kteří se na projektu budou podílet, mají různou míru zkušeností s přípravou kurzů v LMS Moodle. Někteří již nějaké kurzy připravovali, někteří budou začínat úplně od začátku. Univerzita tak hledá e-learningového specialistu (vás), který by byl schopen zajistit proškolení a podporu všech učitelů zapojených do tohoto projektu tak, aby byl schopni úspěšně vytvořit kurz v LMS Moodle pro svůj předmět. Vaším úkolem je tak třeba navrhnout řešení způsobu proškolení a poskytování podpory, a to především s ohledem na to, aby byla respektována odlišná míra zkušenosti učitelů se systémem Moodle (tj. např. aby zkušenější učitelé nebyli nuceni učit se to, co už znají apod.).

2. Stručný návrh řešení

Nejprve si dovoluujeme stručně představit návrh řešení Vaší vzdělávací poptávky s klíčovými charakteristikami:

- Školení účastníků pro vytváření kurzu v systému Moodle bude ze své podstaty probíhat výhradně distanční formou tak, aby se nikdo ze zúčastněných nemusel vázat na místo konání.
- Vzhledem k cíli školení bude i celý školící proces probíhat na platformě Moodle, protože považujeme za výhodné, aby se účastníci seznámili s tímto prostředím i z pozice studujících.
- Školení bude uskutečněno v průběhu fixních 6 týdnů před začátkem nového semestru pro poskytnutí dostatku času pro vytvoření nových kurzů a otestování jejich funkčnosti.
- Vzhledem k tomu, že je u školení vyžadována přímá podpora a on-line přítomnost e-learningových specialistů a zároveň se počítá s odevzdáváním práce na stanovené datum, není možné potenciálním novým účastníkům poskytnout možnost připojit se v průběhu. Celý kurz, především ale jeho teoretická část, zůstane všem zúčastněným k dispozici i po skončení pro případnou konzultaci materiálů.

- Před začátkem školení proběhne analýza zkušeností jednotlivých účastníků, následně navrhujeme dvě možnosti realizace teoretické části pro seznámení se s funkcemi Moodle, která bude probíhat první 2 týdny. V následujících 3 týdnech se účastníci budou věnovat aplikaci získaných dovedností při plánování a vytváření svého vlastního kurzu. V posledním týdnu dojde ke vzájemnému hodnocení vytvořených kurzů a celkovému zhodnocení práce.
- Pro zprostředkování spolupráce mezi všemi účastníky bude k dispozici po celou dobu trvání kurzu možnost využívat diskusní fóra přímo v Moodle pro řešení problémů či sdílení s ostatními, či individuální konzultace formou videohovoru na MS Teams s e-learningovým specialistou.

3. Konkrétní postup a aplikace

3.1 Analýza jednotlivých vyučujících/účastníků

Pro zohlednění zásadního požadavku vzdělávací poptávky týkajícího se různé míry zkušeností s Moodle jednotlivých vyučujících navrhujeme před začátkem kurzu provést důkladnou analýzu zkušeností a znalostí každého učitele. Vzhledem k předpokládanému počtu zúčastněných vidíme jako vhodné řešení k realizaci této analýzy detailní dotazník s uzavřenými odpověďmi zaměřený nejen na dosavadní zkušenosti a zvládnuté technické dovednosti, ale i na očekávání od školení a zamýšlený předmět či téma pro realizaci vlastního kurzu v Moodle v průběhu školení.

3.2 Seznámení se s jednotlivými funkcemi Moodle

Po absolvování úvodního dotazníku se účastníkům zpřístupní kurz v Moodle, jehož první a zásadní část bude věnovaná seznámení se s prostředím Moodle a jeho základními i pokročilými funkcemi. U každé funkce stručně představíme možnosti jejího využití, způsob nastavení a další náležitosti, ať už formou krátkého videa či studijních materiálů. Nakonec bude mít účastník za úkol danou funkci cvičně nastavit, abychom ověřili pochopení. Pro respektování požadavku diferenciací potřeb účastníků, navrhujeme při realizování teoretické části dvě možnosti:

- 1) **Funkce podmíněných činností.** Tato možnost by spočívala v tom, že účastníci na otázky ohledně zkušeností z úvodního dotazníku budou odpovídat pomocí bodové škály a následně budou rozděleni do 4 skupin podle celkového počtu získaných bodů (čím větší bodový zisk, tím více zkušeností). Na základě pokročilosti jim bude zpřístupněn daný modul obsahující představení určitých funkcí, které ještě neznají.

- 2) **Účastník si sám vybírá funkce, které chce studovat.** Všem účastníkům jsou po celou dobu trvání kurzu k dispozici všechny moduly s představením základních i pokročilých funkcí a záleží pouze na jejich zvážení, zda si chtějí postupně procházet všechny, nebo si vyberou ty, které neznají.

Vzhledem k tomu, že funkcí je v systému Moodle velké množství, první zmíněnou možnost považujeme za poměrně omezující, protože při tak velkém počtu účastníků rozdělených do 4 skupin nelze zaručit, že se ke každému dostane vysvětlení a praktická ukázka všech funkcí, které konkrétně on potřebuje poznat. A naopak by se mohlo stát, že se pokročilým uživatelům budou ukazovat funkce, které už zná. Proto doporučujeme právě druhou možnost, kdy budou mít účastníci vlastní zodpovědnost za to, kterým funkcím se budou věnovat, aby byli schopni využívat systém v maximální možné míře.

Co se týče časové náročnosti této části, pro zohlednění potřeb všech účastníků budou poznávání systému věnovány první 2 týdny. Za tu dobu budou účastníci bez zkušeností schopni projít si všechny funkce, a zároveň ti, kteří již mají zkušenosti nebo disponují již vytvořenými kurzy v Moodle, budou mít možnost si své kurzy vylepšovat na základě nově nabitých poznatků.

3.3 Plánování a příprava vlastního kurzu

V průběhu následujících 3 týdnů budou mít účastníci možnost své nové dovednosti aplikovat při tvorbě vlastního kurzu v Moodle. Na základě své odpovědi v úvodním dotazníku reflektují možnost realizace původně zamýšleného kurzu. Následně si pomocí návodných otázek rozmyslí, jak bude jejich kurz vypadat a jaké funkce bude využívat. Poté se již pustí do vlastní přípravy kurzu, který budou v následujícím roce moci využívat jako e-learningovou podporu k probíhajícímu kurzu.

Předpokládáme, že účastníci s malou nebo žádnou zkušeností s Moodle nebudou v rámci těchto tří týdnů pracovat na vytvoření základních studijních materiálů, protože je budou mít k dispozici již z předchozích let. Měli by tedy tento čas věnovat spíše vytvářením procvičovacími aktivit, testů, diskuzních fór, zadáváním úkolů či promyšlením celkového průchodu e-learningovým kurzem a pravidel hodnocení. Pokud pokročilí uživatelé nemají potřebu žádný nový kurz tvořit, budou se zamýšlet nad možným vylepšením svých již existujících kurzů a implikovat do nich potřebná rozšíření.

3.4 Závěrečné publikování kurzu a vzájemné hodnocení

Po uplynutí 3 týdnů budou účastníci vyzváni ke zveřejnění kurzu, který vytvořili či vylepšili. V rámci modulu Workshop bude každému z účastníků přidělen jeden kurz, který vytvořil jiný účastník. Na základě předepsaných kritérií bude mít za úkol tento kurz projít a zhodnotit, zda je smysluplně vytvořen, zda jsou všechny aktivity funkční, či zda by navrhoval nějaké zlepšení nebo změny. Vyhrazený čas na tuto závěrečnou aktivitu bude 1 týden, ve kterém ke konci bude poskytnut prostor pro individuální zpětnou vazbu a zhodnocení celé 6týdenní práce. Všichni účastníci ale budou mít po skončení možnost nahlédnout do vytvořených kurzů všech ostatních pro vzájemnou inspiraci a prostor pro zdokonalení svého kurzu, stejně tak jako jim zůstane k dispozici celá teoretická část.

3.5 Kontinuální podpora

Za nejdůležitější faktor považujeme kontinuální podporu, která bude k dispozici všem účastníkům po celou dobu školení. V první řadě se bude jednat o diskusní fórum, kam bude možné vkládat jakékoliv dotazy, na které budou moci odpovídat jak externí e-learningoví specialisté, tak účastníci disponující zkušenostmi s tvořením kurzů v Moodle. Budou tak schopni zanalyzovat, do jaké míry zvládají specifika tohoto systému, a zároveň jakožto mentoři budou mít možnost pomoci méně zkušeným kolegům. V tomto komunitním prostředí bude

i prostor pro sdílení zkušeností a tipů, což otevře možnost vzájemné spolupráce i přes celkovou realizaci kurzu distanční formou.

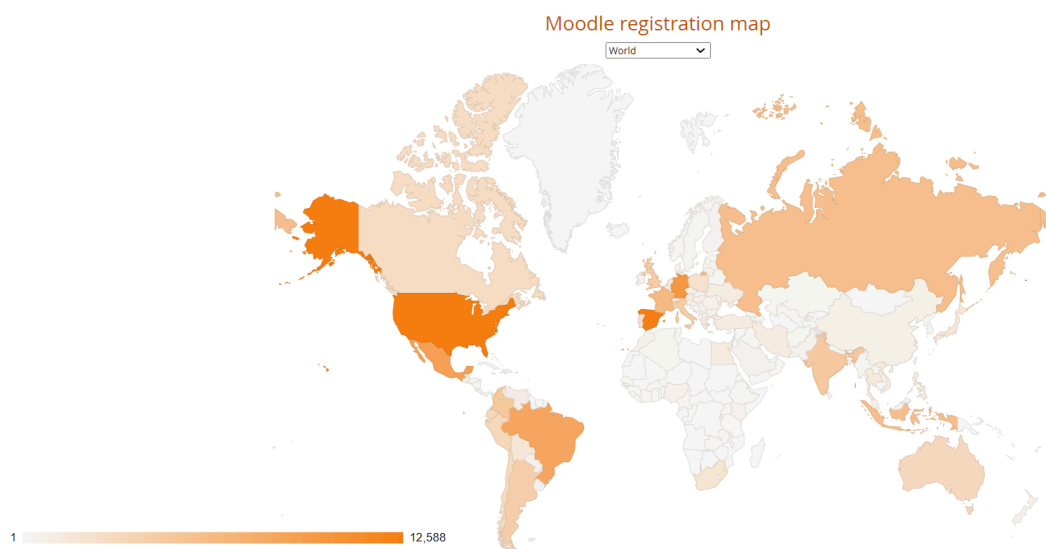
V případě individuální potřeby bude poskytnuta možnost „konzultačních hodin“ ve formě on-line videohovoru s e-learningovým expertem. Vzhledem k velkému počtu účastníků bude ale před připojením vyžadována písemná specifikace problému, aby bylo efektivně vyhodnoceno, zda se nedá vyřešit formou diskusního fóra.

4. Výhody systému MOODLE

V závěru bychom rádi představili některé výhody systému Moodle, mezi něž patří skutečnost, že se jedná o *opensource* LMS, a proto je používání ze strany vyučujících a studentů bezplatné a nepředstavuje pro ně žádnou finanční zátěž. Navíc je zcela převeden do české verze, takže

i vyučující bez znalosti cizího jazyka jej můžou bez problému využívat. K systému bylo také vytvořeno několik manuálů s návody a nápovědou, ať už v angličtině či češtině. K nejpropracovanějším z nich patří [on-line verze od Centra informačních technologií MUNI](#).

LMS Moodle nabízí uživatelsky příjemné prostředí s intuitivním ovládáním, a to i pro uživatele, kteří nemají konkrétní technické znalosti jednotlivých technologií, které Moodle využívá. Jde například o HTML nebo PHP, které lze do systému jednoduše vložit pomocí funkce *embed*, a tím se tak neochudí o komplexní kurz. (Zounek, 2021) V poslední řadě spatřujeme výhodu v možnosti přenosu obsahu celého kurzu do jiného LMS nebo do jiné instalace Moodle, což může být výhodné například při působení vyučujícího na jiné (zahraniční) univerzitě vzhledem k tomu, že Moodle patří z pohledu univerzit k velmi rozšířeným LMS jak v Evropě, tak ve světě. Lze ale také importovat jen část kurzu do jiného probíhajícího zároven. (Maněna, 2016)

Obrázek 1: Mapa světa podle registrací v Moodle, zdroj: <https://stats.moodle.org/>

5. Možná rizika

Je možné, že realizace kurzu v systému Moodle může z počátku pro zúčastněné vyučující představovat jisté překážky či diskomfort. Především jde o to, že seznámení se s funkcemi systému a vytvoření vlastního funkčního kurzu je poměrně časově náročné a nelze je zvládnout za pár hodin. Přestože prostředí systému Moodle je intuitivní, prvotní proces zvykání si na jeho funkce může být obtížný především pro uživatele bez jakýchkoliv zkušeností s LMS (systémem pro řízení výuky). Proto proces školení navrhujeme výše popsaným způsobem a zároveň na základě našich zkušeností předpokládáme, že potřebný čas pro jeho absolvování bude 6 týdnů.

Zdroje

Maněna, V., Maněnová, M., Šín, M. & Myška, K. (2016) *Moderně s Moodle. Jak využít e-learning ve svůj prospěch?*. CZ.NIC

Zounek, J., Juhaňák, L., Staudková, H., & Poláček, J. (2021). *E-learning. Učení (se) s digitálními technologiemi*. Wolters Kluwer.